

Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken

2020/2042(INI)

16.10.2020

ADVIES

van de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken

aan de Commissie ontwikkelingssamenwerking

inzake de gevolgen van klimaatverandering voor kwetsbare bevolkingsgroepen
in ontwikkelingslanden
(2020/2042(INI))

Rapporteur voor advies: Saskia Bricmont

PA_NonLeg

SUGGESTIES

De Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken verzoekt de bevoegde Commissie ontwikkelingssamenwerking onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

- A. overwegende dat de klimaatverandering en de daaruit voortvloeiende natuurrampen gemeenschappelijke aanjagers van migratie zijn geworden, hetgeen nog eens wordt verergerd naarmate de gevolgen van de klimaatverandering voor het milieu ernstiger worden; overwegende dat de klimaatverandering en de daaruit voortvloeiende natuurrampen negatieve gevolgen hebben voor de uitoefening van grondrechten; overwegende dat de meeste personen die om klimaatredenen migreren waarschijnlijk uit plattelandsgebieden komen, aangezien zij voor hun levensonderhoud vaak afhankelijk zijn van klimaatgevoelige sectoren als landbouw en visserij; overwegende dat er andere milieufactoren zijn die niet rechtstreeks verband houden met de klimaatverandering, maar met door de mens veroorzaakte milieuveranderingen, zoals bodemdegradatie, aantasting van mariene en kustecosystemen, land- en waterroof, en door oorlog veroorzaakte milieurampen en -verontreiniging, die ook fungeren als vermenigvuldigingsfactor voor risico's en als aanjagers van migratie, met name voor kwetsbare bevolkingsgroepen die in hoge mate afhankelijk zijn van landbouw en lokale natuurlijke hulpbronnen;
- B. overwegende dat de door het klimaat veroorzaakte ontheemding en migratie nauw verband houden met andere factoren, voornamelijk armoede en concurrentie om water, voedsel en andere hulpbronnen, hetgeen de frequentie en ernst van ziekte-uitbraken en sterfgevallen doet toenemen, want indien een land niet over passende middelen voor de aanpassing aan de klimaatverandering beschikt, dan kan dit de armoede en de bestaande ongelijkheden en beperkingen verergeren en mensen ertoe dwingen zich te verplaatsen; overwegende dat de minst ontwikkelde landen volgens de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling te kampen hebben met aanzienlijke beperkingen in hun strijd tegen de klimaatverandering vanwege het hoge armoedeniveau, het lage opleidingsniveau en de beperkte menselijke, institutionele, economische, technische en financiële draagkracht; overwegende dat de klimaatverandering een grote risicoverhogende factor voor conflicten, droogte, hongersnood en migratie vormt, met name in de armste landen; overwegende dat kwetsbare bevolkingsgroepen zwaarder kunnen worden getroffen door de gevolgen van de klimaatverandering;
- C. overwegende dat er als gevolg van rampen die tussen 2008 en 2019 hebben plaatsgevonden zo'n 288 miljoen mensen intern ontheemd zijn geraakt en dat overstromingen de oorzaak zijn van de helft van de gevallen van ontheemding als gevolg van een ramp; overwegende dat er volgens een rapport van het Internal Displacement Monitoring Centre alleen al in 2018 17,2 miljoen mensen ontheemd raakten ten gevolge van klimaatgerelateerde rampen, van wie 9,3 miljoen in de zwaarst getroffen regio Azië-Stille Oceaan; overwegende dat de Filipijnen, China en India de zwaarst getroffen landen zijn;
- D. overwegende dat er in het kader van regionale initiatieven in Afrika en Latijns-Amerika

instrumenten zijn ontwikkeld ter versterking van de bescherming van mensen die in de context van klimaatverandering en rampen ontheemd zijn geraakt; overwegende dat in de niet-bindende VN-richtsnoeren inzake ontheemding in eigen land intern ontheemden worden gedefinieerd als personen die gedwongen of verplicht werden hun huis of gewone verblijfplaats te verlaten, met name als gevolg van gewapende conflicten, situaties van wijdverbreid geweld, mensenrechtenschendingen of door de natuur of de mens veroorzaakte rampen, of om de effecten hiervan te ontlopen; overwegende dat er momenteel geen internationaal rechtsinstrument voorhanden is om in te spelen op grensoverschrijdende migratie als gevolg van de klimaatverandering of door de natuur of de mens veroorzaakte rampen; overwegende dat Italië, Zweden en Finland nationale beschermingsgronden voor slachtoffers van de klimaatverandering en natuurrampen hebben uitgewerkt;

1. benadrukt dat de bescherming van personen die om milieuredenen ontheemd zijn, niet valt onder het internationale Verdrag van 1951 betreffende de status van vluchtelingen; onderstreept echter dat de door het klimaat veroorzaakte ontheemding een groeiend fenomeen is dat vele delen van de wereld treft en derhalve intensievere internationale samenwerking vergt, en dat klimaatmigratie een regelgevingskader vergt om de bestaande lacunes bij de bescherming weg te nemen middels verschillende en aanvullende methoden;
2. wijst op de definitie van door het klimaat veroorzaakte ontheemding die wordt voorgesteld door de Internationale Organisatie voor Migratie, als de verplaatsing van een persoon of groepen personen die, vooral vanwege een plotse of toenemende verandering in het milieu als gevolg van de klimaatverandering, verplicht zijn hun gewone verblijfplaats tijdelijk of permanent te verlaten, of ervoor kiezen dit te doen, binnen een land of over een internationale grens heen; onderstreept het complexe karakter van de gevolgen van de klimaatverandering voor verplaatsingen en migratie, en dus de noodzaak om de verzameling en analyse van robuuste gegevens op dit gebied op te voeren, alsmede om gezamenlijke analyses te versterken en informatie te delen om migratiebewegingen beter in kaart te brengen, te begrijpen, te voorspellen en aan te pakken;
3. onderstreept dat migratie in deze context vergezeld kan gaan met een grotere kwetsbaarheid van de getroffen personen, met name in het geval van gedwongen migratie, en ook een vorm van aanpassing aan milieustressoren kan zijn die de getroffen personen en gemeenschappen helpt om veerkrachtiger te worden; wijst erop dat vrouwen en minderjarigen de kwetsbaarste bevolkingsgroepen vormen wat rampen en klimaatverandering betreft;
4. betreurt het feit dat, hoewel de klimaatmigratie een realiteit is die nog zal toenemen en hoewel er in een beperkt aantal lidstaten inzake de bescherming bij milieurampen bepaalde uitzonderingen gelden uit hoofde van het nationale recht, mensen die zich om met de klimaatverandering verband houdende redenen verplaatsen, in de EU geen daadwerkelijke toegang tot bescherming hebben; doet in dit verband een beroep op de lidstaten en de Commissie om, met nauwe betrokkenheid van het Parlement, te overwegen gebruik te maken van bestaande trajecten voor reguliere migratie, en migratiestrategieën te faciliteren in reactie op de uitdagingen die het gevolg zijn van de klimaatverandering en milieurampen, en hun samenhang met internationale

migratiebewegingen, zoals de bevordering van humanitaire visa, tijdelijke bescherming, vergunningen tot verblijf, en regionale en bilaterale overeenkomsten inzake vrij verkeer; doet een beroep op de Commissie en de lidstaten om dergelijke voorstellen op internationale fora in te dienen, samen met andere EU-initiatieven;

5. herinnert eraan dat de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties op 17 december 2018 het mondiaal pact inzake vluchtelingen heeft aangenomen; verzoekt de lidstaten en de Commissie de uitvoering ervan op mondiaal en EU-niveau aan te moedigen om te zorgen voor een efficiëntere bescherming via aanvullende routes en passende financiering voor mensen die ontheemd raken ten gevolge van de klimaatverandering of natuurrampen;
6. onderstreept dat de klimaatverandering in het mondiaal pact inzake veilige, ordelijke en reguliere migratie (GCM) wordt aangemerkt als een van de aanjagers van migratie, en dringt er bij de landen op aan kanalen open te stellen en plannen uit te werken voor mensen die zich verplaatsen ten gevolge van natuurrampen en de klimaatverandering; benadrukt dat in het GCM ook opnieuw wordt gewezen op de noodzaak om de oorzaken van de klimaatverandering aan te pakken en ondersteuning te bieden voor aanpassing in ontwikkelingslanden middels een passende toewijzing van middelen, opdat mensen zich niet gedwongen zien hun huis en haard te verlaten;
7. dringt aan op de voortzetting van een constructieve en alomvattende dialoog over migratie op mondiaal niveau tussen alle betrokken landen; verzoekt de internationale gemeenschap ervoor te zorgen dat nationale en regionale inspanningen om de onderliggende oorzaken van met het milieu verband houdende ontheemding te voorkomen en aan te pakken worden bevorderd, en de ontwikkeling van duurzame oplossingen te bevorderen; wijst erop hoe belangrijk het is de veerkracht van gastgemeenschappen en gemeenschappen van herkomst in ontwikkelingslanden te ondersteunen en te versterken; erkent dat milieugerelateerde ontheemding die verband houdt met zowel plotselinge als traag op gang komende milieuveranderingen onvermijdelijk zal blijven bestaan en dat er daarom maatregelen nodig zijn om ontheemden bij te staan, onder meer middels de aanwending van responsmechanismen voor noodsituaties in het geval van plotselinge rampen, en om duurzame oplossingen te vinden door middel van humanitaire hulp en civiele bescherming en maatregelen voor capaciteitsopbouw;
8. herinnert de lidstaten eraan dat de door het klimaat veroorzaakte ontheemding momenteel weliswaar vooral een intern fenomeen is, maar dat als gevolg van de verdere achteruitgang van de wereldwijde klimaatnoodtoestand mogelijk meer kwetsbare mensen grenzen zullen overschrijden om bescherming te zoeken op internationaal niveau; dringt aan op doeltreffende langetermijnstrategieën en -beleidsmaatregelen om hulp en bescherming te bieden aan migranten die ontheemd zijn als gevolg van de klimaatverandering;
9. verzoekt de Commissie legale kanalen voor werknemers uit derde landen en hun gezinnen te versterken en beter te coördineren, onder andere middels mobiliteitsplannen en het verlenen van toegang voor werknemers uit een land of een deel daarvan dat door de klimaatverandering is getroffen;

10. onderstreept dat het Comité voor de rechten van de mens van de VN op 20 januari 2020 uitspraak heeft gedaan waarbij het verklaarde dat landen geen personen mogen uitzetten die worden geconfronteerd met door de klimaatverandering veroorzaakte omstandigheden die het recht op leven schenden; doet een beroep op de lidstaten om het risico van schendingen van het recht op leven ten gevolge van de klimaatverandering, natuurrampen of door de mens veroorzaakte rampen in overweging te nemen in het kader van hun terugkeerbesluiten, met name door non-refoulementverplichtingen in werking te stellen;
11. is van oordeel dat, als onderdeel van de hervorming van het migratie- en asielbeleid van de Unie, in de toekomst een reflectie op gang moet worden gebracht in de EU over door de klimaatverandering veroorzaakte ontheemding;
12. dringt er bij de Commissie op aan gendergelijkheid en klimaatrechtvaardigheid te integreren bij het opstellen en uitvoeren van alle beleidsmaatregelen die van invloed zijn op de situatie van vrouwen en meisjes;
13. verzoekt de Commissie te investeren in programma's voor een snellere verwezenlijking van de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling van de VN en de Overeenkomst van Parijs met het oog op het uitbannen van negatieve aanjagers en structurele factoren die mensen ertoe dwingen hun land van herkomst te verlaten, onder meer via maatregelen voor de beperking van en aanpassing aan de klimaatverandering; dringt aan op de ontwikkeling van strategieën voor aanpassing en veerkracht met betrekking tot natuurrampen, de nadelige gevolgen van de klimaatverandering, met inbegrip van de bescherming en het herstel van de biodiversiteit, en de aantasting van het milieu zoals woestijnvorming, bodemdegradatie, droogte en stijging van de zeespiegel, waarbij rekening wordt gehouden met de potentiële gevolgen voor migratie, en erkent tegelijk dat aanpassing in het land van herkomst een prioriteit vormt; verzoekt de Commissie en de lidstaten om de ontwikkelingshulp aan landen die getroffen zijn door natuurrampen en klimaatverandering te verhogen; herhaalt dat de beleidsmaatregelen inzake ontwikkeling van de Unie gericht moeten zijn op de terugdringing van de armoede; onderstreept dat de toegang tot onderwijs en duurzame ontwikkeling de belangrijkste instrumenten zijn om de armoede terug te dringen en de bevolking in staat te stellen ook in de landen van herkomst op de korte, middellange en lange termijn een waardig leven te leiden; onderstreept dat de financiële steun van de EU (zowel de interne als de externe) wordt afgestemd op de ondersteuning van rampenrisicovermindering via diverse kanalen, waaronder humanitaire hulp en ontwikkelingsinstrumenten, initiatieven op het gebied van klimaatverandering, steun voor endemische toezichtscapaciteit en subsidies voor onderzoeksprojecten; dringt erop aan financiële middelen via internationale organisaties ter plaatse te verstrekken om te waarborgen dat de hulp terechtkomt bij de mensen die deze nodig hebben.

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	15.10.2020
Uitslag eindstemming	+: 47 -: 17 0: 1
Bij de eindstemming aanwezige leden	Magdalena Adamowicz, Konstantinos Arvanitis, Katarina Barley, Fernando Barrera Arza, Pietro Bartolo, Nicolas Bay, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareş Bogdan, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Joachim Stanisław Brudziński, Jorge Buxadé Villalba, Damien Carême, Caterina Chinnici, Marcel de Graaff, Anna Júlia Donáth, Lena Düpont, Cornelia Ernst, Laura Ferrara, Nicolaus Fest, Jean-Paul Garraud, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Andrzej Halicki, Balázs Hidvéghi, Evin Incir, Sophia in 't Veld, Lívia Járóka, Marina Kaljurand, Assita Kanko, Fabienne Keller, Peter Kofod, Łukasz Kohut, Moritz Körner, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Lukas Mandl, Nuno Melo, Roberta Metsola, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Nicola Procaccini, Emil Radev, Paulo Rangel, Terry Reintke, Diana Riba i Giner, Ralf Seekatz, Michal Šimečka, Birgit Sippel, Martin Sonneborn, Tineke Strik, Ramona Strugariu, Annalisa Tardino, Dragoş Tudorache, Tom Vandendriessche, Bettina Vollath, Jadwiga Wiśniewska, Elena Yoncheva
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Delara Burkhardt, Anne-Sophie Pelletier, Rob Rooken, Hilde Vautmans, Juan Ignacio Zoido Álvarez

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

47	+
PPE	Magdalena Adamowicz, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareş Bogdan, Lena Düpont, Andrzej Halicki, Nuno Melo, Roberta Metsola, Emil Radev, Paulo Rangel, Ralf Seekatz, Juan Ignacio Zoido Álvarez
S&D	Katarina Barley, Pietro Bartolo, Delara Burkhardt, Caterina Chinnici, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Marina Kaljurand, Łukasz Kohut, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Birgit Sippel, Bettina Vollath, Elena Yoncheva
RENEW	Anna Júlia Donáth, Sophia In 'T Veld, Fabienne Keller, Moritz Körner, Maite Pagazaurtundúa, Michal Šimečka, Ramona Strugariu, Dragoş Tudorache, Hilde Vautmans
VERTS/ALE	Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Damien Carême, Terry Reintke, Diana Riba I Giner, Tineke Strik
EUL/NGL	Konstantinos Arvanitis, Fernando Barrena Arza, Cornelia Ernst, Anne-Sophie Pelletier
NI	Laura Ferrara, Martin Sonneborn
17	-
PPE	Balázs Hidvéghi, Livia Járóka, Lukas Mandl, Nadine Morano
ID	Nicolas Bay, Nicolaus Fest, Jean-Paul Garraud, Marcel De Graaff, Peter Kofod, Annalisa Tardino, Tom Vandendriessche
ECR	Joachim Stanisław Brudziński, Jorge Buxadé Villalba, Assita Kanko, Nicola Procaccini, Rob Rooken, Jadwiga Wiśniewska
1	0
PPE	Jeroen LENAERS

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding